

LIKA VÄRDE – LIKA RÄTT | 2004

Kort om rapporten

Integration 2004

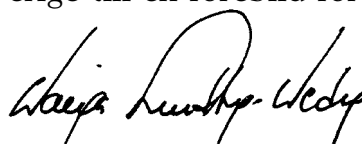
Fakta och kunskap

Integration – en facklig kärnfråga

”Vi behöver vara många som tillsammans engagerar oss för ett mera rättvist samhälle utan diskriminering. Detta kräver ett ständigt engagemang i vår vardag. Demokratin och våra grundvärderingar går inte i arv av sig själva. Det är vi som gör dem levande genom våra egna handlingar. Det är våra gemensamma handlingar som skapar det arbetsliv och samhälle vi lever i, och som vi så småningom ska lämna över i arv till våra barn och kommande generationer. Därför är integrationen en facklig kärnfråga.”

”Vi har en stor facklig och politisk utmaning framför oss. Målsättningen bör vara att göra det svenska arbetslivet och Sverige till en förebild för integration inom 10 år.”

Wanja Lundby-Wedin
LOs ordförande

Ett samhälle som ser mycket annorlunda ut

Under de senaste decennierna har det skett utomordentligt stora förändringar av befolkningens sammansättning. År 1945 fanns i Sverige ungefär 100 000 människor som var

födda utomlands, år 1960 var siffran 300 000, år 1990 nästan 800 000 och år 2003 ungefär 1,1 miljoner.

Mer än en miljon av de människor som bor i Sverige idag är alltså *födda utomlands*. Om man också lägger till dem

som själva är födda i Sverige men *har minst en förälder som är född utomlands* kommer man fram till att nästan två miljoner har *utländsk bakgrund i denna vidare mening*. Detta innebär drygt var femte av dem som bor i Sverige.

Man räknar med att invandringen till Sverige kommer att fortsätta. Enligt SCBs senaste befolkningsprognos *kommer antalet födda utomlands att öka i Sverige från ungefär 1,1 miljoner idag till 1,5 miljoner år 2020*. Hela denna beräknade ökning på 400 000 gäller födda utanför Norden.

De tio vanligaste födelseländerna

Från *vilka länder* kommer då de människor som har invandrat till Sverige? Det framgår att bland de utlandsfödda idag är *de tio vanligaste födelseländerna* följande.

Personer födda utomlands 1900-2003. Antal och procent

	Tusental	I procent av befolkningen
1900	36	0,7
1930	62	1,0
1945	101	1,5
1950	198	2,8
1960	300	4,0
1970	538	6,7
1980	627	7,5
1990	790	9,2
2000	1 008	11,3
2003	1 078	12,0

Källa: SCB-rapporten ”Från folkbrist till en åldrande befolkning” samt senare kompletteringar från SCBs befolkningsstatistik.

Land	Antal
Finland	190 000
Jugoslavien (och andra delar av gamla Jugoslavien)	140 000
Irak	70 000
Iran	55 000
Norge	45 000
Danmark	40 000
Polen	40 000
Tyskland	40 000
Turkiet	35 000
Chile	30 000

Under de senaste decennierna har det skett en *mycket kraftig förändring av invandrarnas fördelning efter födelseland* – från andra nordiska länder till övriga Europa och senare alltmer också övriga världen. Så sent som 1980 kom mer än hälften av de utlandsfödda i Sverige från ett annat nordiskt land. Idag är det bara lite mer än var fjärde. Mer än 400 000 av dem som bor i Sverige är födda utanför Europa.

Alla Sveriges kommuner jämförs

Det finns stora skillnader mellan olika delar av landet. Siffror för Sveriges *samtliga kommuner* redovisas i en särskild fristående bilaga till huvudrapporten.

Det framgår att andelen utlandsfödda varierar från nästan 40 procent till mindre än 5 procent och andelen med utländsk bakgrund från strax under 70 procent till omkring 5 procent. Bland de tio kommuner som har den högsta andelen utlandsfödda eller med utländsk

bakgrund finns såväl kommuner i storstadsregionerna som mera utpräglade glesbygdskommuner.

Sverige i en internationell jämförelse

Statistiken visar att det inte är så många andra västliga industriländer som har en högre andel invandrare än Sverige.

Förvånande för många är nog att välkända invandringsländer

som Frankrike, Nederländerna och Storbritannien har lägre andelar utlandsfödda än Sverige, och även USA ligger något under (tablå sid 4).

Det bör framhållas att de människor som befinner sig illegalt i ett land *inte* ingår i de siffror som redovisas. Siffran för Sverige gäller här år 2002 för att få jämförbarhet med andra länder.

En viktig slutsats

Det står alltså klart att vi lever i ett samhälle som ser helt annorlunda ut än förut. Den slutsats som dras i rapporten är att allt talar för att integration kommer att vara *en av de allra största fackliga och politiska frågorna framöver*.

De tio kommunerna med högst andel utlandsfödda respektive högst andel med utländsk bakgrund. Procent

Andel utlandsfödda		Andel med utländsk bakgrund*	
1	Haparanda 39,3	Haparanda 67,6	
2	Botkyrka 33,2	Botkyrka 55,3	
3	Södertälje 25,0	Övertorneå 45,4	
4	Malmö 24,8	Södertälje 43,4	
5	Huddinge 21,4	Malmö 39,7	
6	Övertorneå 20,9	Huddinge 37,7	
7	Upplands Väsby 20,4	Upplands Väsby 36,9	
8	Solna 20,3	Sigtuna 35,5	
9	Landskrona 20,2	Sundbyberg 35,2	
10	Eda 19,8	Solna 34,8	

* Själv född utomlands eller minst en av föräldrarna född utomlands

Andel utlandsfödda i olika länder. Procent

	Procent
Kanada	17,4
Österrike	12,5
Sverige	11,8
USA	11,5
Belgien	10,8
Nederländerna	9,9
Tyskland*	8,6
Irland	8,3
Storbritannien	7,6
Frankrike	7,4
Norge	7,0
Danmark	6,9
Portugal	6,3
Spanien	4,8
Italien*	2,5
Finland	2,0

Siffrorna avser år 2002 för Sverige, USA, Belgien, Nederländerna, Irland, Norge, Danmark, Portugal, Spanien och Finland, år 2001 för Österrike och Italien, år 2000 för Tyskland och Storbritannien, år 1999 för Frankrike och år 1996 för Kanada.

* För Tyskland och Italien finns ingen redovisning av andelen utlandsfödda utan det är andelen utländska medborgare som anges. Vår bedömning är att andelen utlandsfödda i dessa länder är 2-3 procentenheter högre än de siffror som presenteras i tablån.

Källa: SCB samt EUs statistikorgan Eurostat.

Förbättrad sysselsättnings-situation för de utlandsfödda

De omfattande bearbetningar som LO gjort av Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar visar att *sysselsättningsgraden* första kvartalet 2003 för hela gruppen *kvinnor 20-64* år är 76 procent. Men bakom denna genomsnittssiffra finns mycket stora olikheter. Högst är siffran för kvinnor födda i Sverige och lägst för utomeuropeiska kvinnor med

mindre än tio års vistelsetid i Sverige.

Ett *ännu viktigare mått* är andelen *som endera är sysselsatta eller studerar på heltid*. Bland kvinnor i åldrarna 20-64 år ligger genomsnittet här på 82 procent. Men skillnaderna är stora. Diagrammet visar att för kvinnor födda i *Sverige* är siffran 84 procent, för kvinnor födda i *andra nordiska länder* 75 procent, för kvinnor födda i *övriga Europa* mm med minst tio års

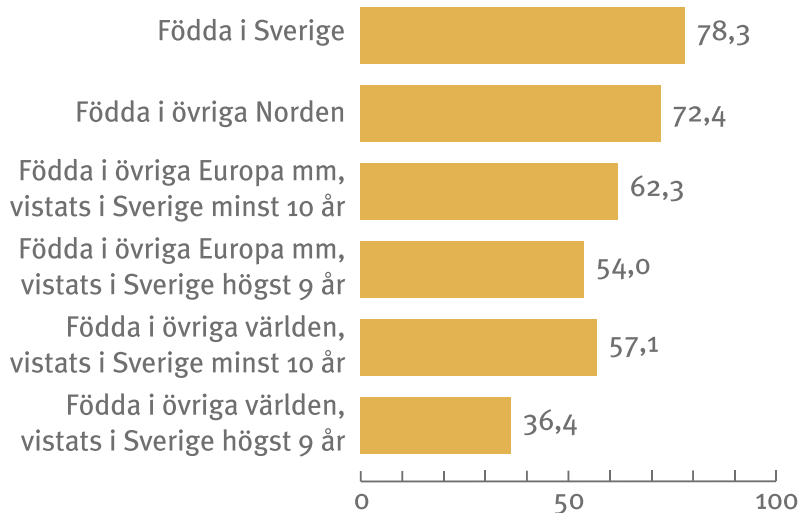
vistelsetid i Sverige 68 procent och för dem med kortare vistelsetid än tio år 67 procent, för kvinnor födda i *övriga världen* med minst tio år i Sverige 68 procent och för dem med mindre än tio år i Sverige är andelen 61 procent.

Andelen män som *endera är sysselsatta eller studerar på heltid* är 86 procent för män födda i Sverige, för män födda i övriga Europa mm 78 procent (detta gäller både om vistelsetiden är minst tio år i Sverige eller kortare än tio år), 77 procent för män födda utanför Europa med kortare än tio års vistelsetid i Sverige, 76 procent för män födda utanför Europa med minst tio års vistelsetid i Sverige och kanske något överraskande allra lägst, 71 procent, för män födda i andra nordiska länder. Den låga siffran för män som är födda i andra nordiska länder beror främst på att det finns så många som är förtidspensionerade på grund av sjukdom.

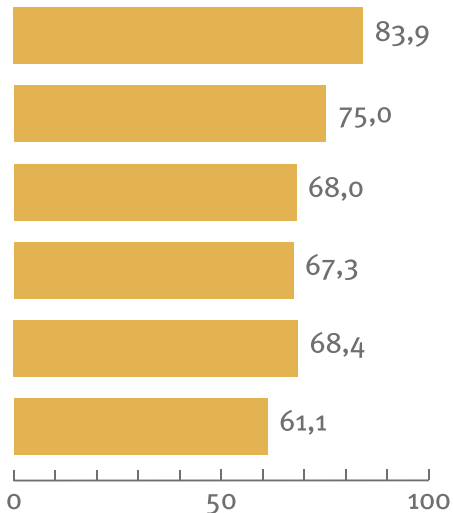
Det har under perioden 1997–2003, en period för vilken det finns exakt jämförbara siffror, *skett mycket stora förbättringar* av sysselsättnings-situationen för de utlandsfödda – och det visar att det är *möjligt att förändra*.

Några *exempel* på hur stora dessa förändringar har varit ska ges. Andelen som *endera är sysselsatta eller studerar på heltid* har bland *kvinnor* födda i Europa mm med kortare än tio år i Sverige ökat från 49 procent till 67 procent sedan 1997 och arbetslösheten i samma grupp har

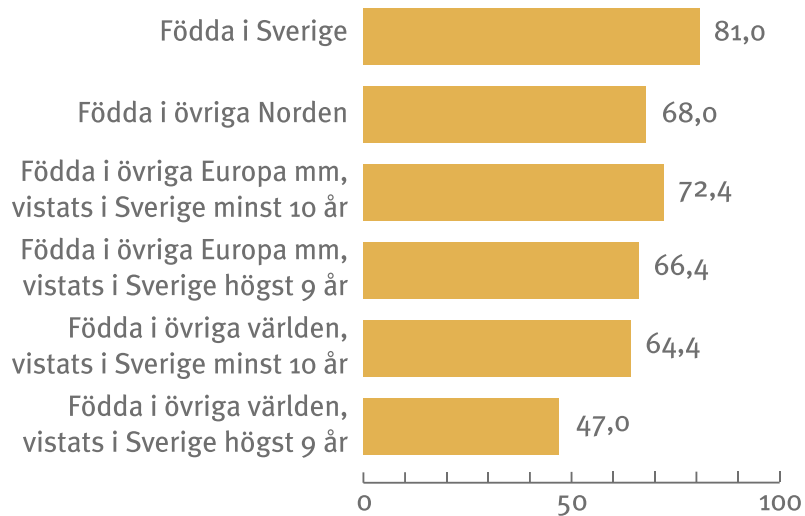
Sysselsättningsgrad för **kvinnor**. Procent

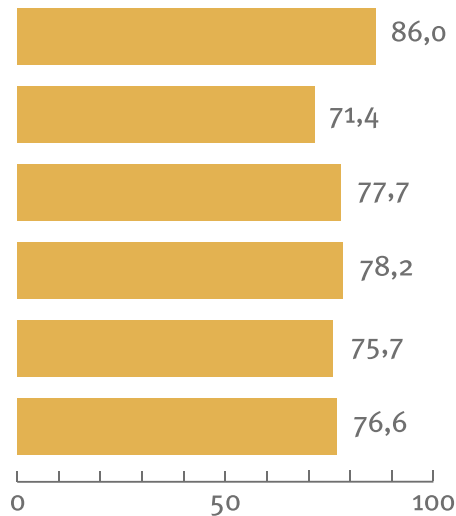
Andel **kvinnor** som är sysselsatta eller studerar på heltid

Sysselsättningsgrad för **män**. Procent

Andel **män** som är sysselsatta eller studerar på heltid

minskat från 44 till 11 procent. Bland kvinnor födda utanför Europa med kortare än tio års vistelsetid i Sverige har andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid ökat från 47 till 61 procent och arbetslösheten har minskat från 43 till 20 procent.

Även bland *männ* har skett stora förändringar. För män födda i övriga Europa mm med kortare än tio år i Sverige har andelen som är *sysselsatta eller studerar på heltid* ökat från 67 procent till 78 procent sedan 1997 och arbetslösheten har under samma tid minskat från 30 till 13 procent. Bland män födda utanför Europa med kortare än tio års vistelsetid i Sverige har andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid ökat från 60 till 77 procent och andelen arbetslösa från 41 till 21 procent.

Utvecklingen är alltså i huvudsak positiv. Man bör dock uppmärksamma att det sedan 1997 *inte* har varit någon ökning av andelen som endera är sysselsatta eller studerar på heltid bland kvinnor födda utanför Europa med minst tio års vistelsetid i Sverige (istället en minskning med drygt fem procentenheter). Det sammanhänger med att det har varit en ganska påtaglig ökning av förtidspensionering på grund av sjukdom i denna grupp. Många har slitit hårt i sina jobb. Födda utanför Norden är till exempel kraftigt överrepresenterade i yrken som städare, restaurangpersonal och livsmedelsarbetare.

Har tidsbegränsad anställning första kvartalet 2003. Kvinnor och män inom LO. Procent

	Kvinnor	Män
Födda i Sverige		
Två svenskfödda föräldrar	15	9
En utlandsfödd förälder	18	8
Två utlandsfödda föräldrar	26	11
Alla födda i Sverige	15	9
Födda i övriga Norden		
Minst 10 år i Sverige	10	6
Högst 9 år i Sverige	*	*
Födda i övriga Europa **		
Minst 10 år i Sverige	16	11
Högst 9 år i Sverige	29	19
Födda i övriga världen		
Minst 10 år i Sverige	32	16
Högst 9 år i Sverige	31***	27 ***
Alla (oavsett födelseland)	16	9

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

*** Beräknat som ett genomsnitt för första kvartalen 2002 och 2003.

Källa: LO-rapporten "Anställningsformer och arbetstider 2003" som utkom i november 2003.

Otrygga anställningar vanliga bland utlandsfödda

Det framgår att vid den indelning som gjordes efter födelseland och vistelsetid i Sverige visar sig skillnaderna vara mycket stora vad gäller andelen med tidsbegränsade anställningar.

Inom LO är andelen med tidsbegränsad anställning *så hög som ungefär 30 procent* bland kvinnor som är födda utanför Europa. Men andelen är lika hög bland de kvinnor som är födda i ett europeiskt land utanför Norden och har en vistelsetid i Sverige på mindre än

tio år. Som en jämförelse kunde vi konstatera att bland kvinnor som är födda i andra nordiska länder ligger andelen med tidsbegränsad anställning *lägre* än genomsnittet för hela gruppen kvinnliga LO-kvinnor. Det finns alltså *utomordentligt* stora skillnader *inom* gruppen kvinnliga LO-medlemmar med utländsk bakgrund. Detta gäller också bland männen – andelarna med tidsbegränsad anställning ligger dock genomgående på en lägre nivå än för kvinnorna. En slutsats man kan dra är att både födelseland och vistelsetid i Sverige har stor betydelse.

Positivt är dock att, från en mycket hög nivå, har bland flera grupper av utlandsfödda LO-medlemmar de tidsbegränsade anställningarna minskat påtagligt. Till exempel framgår att under de senaste två åren har andelen med tidsbegränsade anställningar minskat från ungefär 50 procent till ungefär 30 procent bland LO-kvinnor födda utanför Norden med mindre än tio år i Sverige. Också bland män som är födda i övriga världen och har mindre än tio år i Sverige har skett en påtaglig minskning (från drygt 35 till drygt 25 procent).

LO har föreslagit förändringar av lagreglerna om anställningsskydd. Detta förslag har till syfte att slå vakt om tillsvidareanställning som huvudregel, öka tryggheten för anställda med tidsbegränsade anställningar, motverka all slags diskriminering och skulle dessutom innebära en klar förenkling av regelsystemet.

Glädjande och förpliktande siffror över facklig organisationsgrad bland utlandsfödda

För första gången har det varit möjligt att redovisa *fackliga organisationsgraden* för olika grupper av utlandsfödda och jämföra dessa med motsvarande siffror för anställda födda i Sverige. Inom gruppen *kvinnliga arbetare* är den fackliga organisationsgraden allra *högst* bland dem som är födda i andra nordiska länder och har en vistelsetid på minst tio år i

Facklig organisationsgrad första kvartalet 2003. Kvinnliga och manliga arbetare med olika födelseland. Procent

	Kvinnor	Män
Födda i Sverige	83,8	81,2
Födda i övriga Norden		
Minst 10 år i Sverige	89,1	89,7
Högst 9 år i Sverige	*	*
Födda i övriga Europa **		
Minst 10 år i Sverige	87,7	86,2
Högst 9 år i Sverige	74,3	83,4
Födda i övriga världen		
Minst 10 år i Sverige	81,9	75,5
Högst 9 år i Sverige	74,0 ***	79,5 ***
Alla arbetare	83,7	81,3

* Antalet i urvalet alltför litet.

** Övriga Europa, USA, Kanada, Japan, Australien eller Nya Zeeland.

*** Beräknad som ett genomsnitt av första kvartalen 2002 och 2003.

Källa: "Sammanfattning och slutsatser", rapport 5 i serien "Röster om facket och jobbet", som utkom i oktober 2003.

Sverige (89 procent). *Lägst* är den fackliga organisationsgraden bland de utomnordiska kvinnliga invandrare som vistats i Sverige mindre än 10 år (74 procent).

Också bland *manliga arbetare* är den fackliga organisationsgraden *högst* bland dem som är födda i andra nordiska länder och som har en vistelsetid på minst 10 år i Sverige (nästan 90 procent). *Lägst* är siffran för dem som själv är född i övriga Europa och har en vistelsetid på minst tio år i Sverige (knappt 76 procent).

Med tanke på att de flesta utomnordiska invandrare kommer från länder med låg organisationsgrad är det på många sätt anmärkningsvärt, och även

glädjande, att siffrorna är så höga som de faktiskt är. Resultaten är alltså i *huvudsak positiva, men samtidigt förpliktande*. Det gäller för facket att motsvara de förväntningar och kunna tillgodose de krav och önskemål som invandrarna har rätt att ställa på sitt fack.

Det bör finnas goda möjligheter att ytterligare öka den fackliga organisationsgraden bland de utlandsfödda. Den positiva inställning till facket som många invandrare har, och som på olika sätt framkommer i undersökningen "Röster om facket och jobbet", talar för detta. Med tanke på vad som framhållits om den framtida befolkningsutvecklingen, med en kraftig ökning av antalet

utlandsfödda (beräknad ökning på drygt 400 000 fram till år 2020) kommer sannolikt många av fackets nya medlemmar att vara anställda som är födda utomlands.

Stora grupper högutbildade bland de utlandsfödda, men också många lågutbildade

Bland både kvinnor och män som kommit till Sverige från länder utanför Norden, under de senaste tio åren eller ännu tidigare, är det *mycket tydligt* att det finns *stora grupper högutbildade som i dag inte får använda sina kunskaper i tillräcklig omfattning*, genom att de av olika skäl inte får arbetsuppgifter som motsvarar deras utbildning. Detta är ett *stort slöseri med resurser*, sett både från den enskildes och samhällets synpunkt. Omvänt kan dessa grupper, i en situation med en allt mer ökad brist på välutbildad arbetskraft, *ses som en stor tillgång och möjlighet*.

Exempelvis framgår att så mycket som mellan 15 och 20 procent av kvinnliga arbetare som invandrat från utomnordiskt land under de senaste tio åren har en eftergymnasial utbildning, vilket kan jämföras med 8 procent bland kvinnliga arbetare som är födda i Sverige. Också bland män med arbetaryrke finns stora grupper med lång utbildning. Bland de manliga arbetare som kommit till Sverige från utomnordiskt land är andelen med eftergymnasial utbildning

så hög som omkring 15 procent eller mer, vilket kan jämföras med 7 procent bland de manliga arbetare som är födda i Sverige. För manliga arbetare från "övriga världen", med en vistelsetid på mindre än tio år i Sverige, är siffran till och med så hög som ungefär 30 procent.

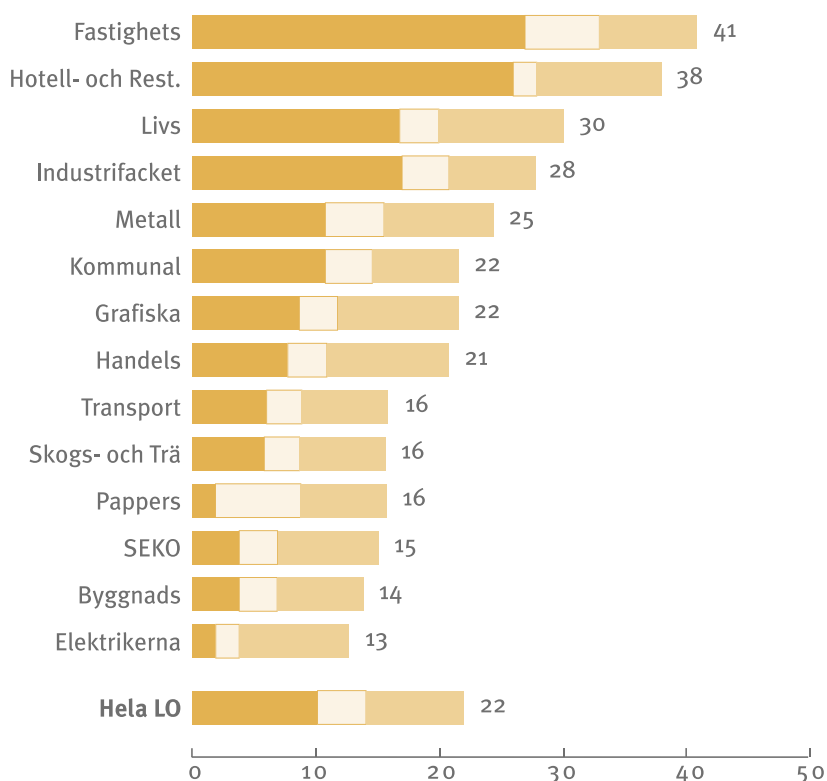
Samtidigt är det *viktigt att uppmärksamma*, vilket ofta kommer bort i debatten, att i många grupper av utlandsfödda finns det stora grupper av *lågutbildade* både i och utanför arbetslivet som behöver komplettera och

förbättra sin utbildning. Resultaten visar att i alldeles hög grad gäller det kvinnor från länder utanför Europa. Det är här viktigt med satsningar som till exempel Kunskapslyftet, där också uppsökande verksamhet ingår som en viktig del.

Medlemmar i facket med utländsk bakgrund

Av LOs medlemmar är *14 procent födda utomlands* – det innebär alltså ungefär var sjunde LO-medlem. Om man lägger till dem som har minst någon

Andelen medlemmar i olika LO-förbund med utländsk bakgrund. Procent

■ Född utanför Norden   ■ Född i andra nordiska länder
■ Född i Sverige, men med minst en utlandsfödd förälder

förälder som är född utomlands kommer man fram till att sammanlagt 22 procent har utländsk bakgrund. Det innebär mer än var femte LO-medlem.

Det är nu också möjligt att redovisa uppgifter om hur stor andel av medlemmarna i olika fackförbund som har utländsk bakgrund.

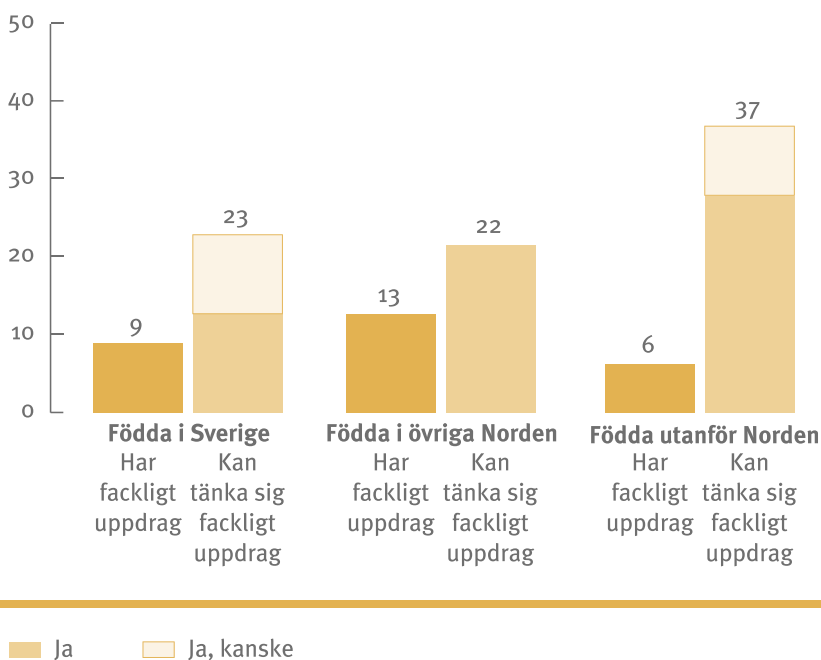
Detta kan man göra utan att gå ut och fråga, eller genom någon form av registrering som LO är helt negativ till. Man kan här använda uppgifter av *mycket hög kvalitet som bara får användas för statistik*. Siffrorna visar att andelen utlandsfödda eller med utländsk bakgrund är allra högst i Fastighets och Hotell- och Restaurang, men i samtliga LOs förbund finns idag många medlemmar med utländsk bakgrund.

Också siffrorna för ett stort antal tjänstemannaförbund inom TCO och SACO redovisas i rapporten.

Röster om facket och jobbet

I den stora intervjuundersökningen "Röster om facket och jobbet" har år 2002 utländsk bakgrund införts som en ny dimension. För första gången har det därigenom varit möjligt att göra en jämförelse av LO-medlemmar födda i Sverige och födda i andra länder vad gäller innehav av fackliga förtroendeuppdrag. Vissa skillnader finns men kanske inte så stora som man ofta tror. Den lägsta andelen med fackliga uppdrag finns bland kvinnor födda utanför Norden.

Har fackligt förtroendeuppdrag eller kan tänka sig att ta sådant. Kvinnliga LO-medlemmar. Procent

Resultaten visar att det finns goda möjligheter att öka andelen fackligt förtroendevalda bland de utlandsfödda. Att ta tillvara på dessa möjligheter att bredda och öka rekryteringen av förtroendevalda blir en viktig utmaning för facket.

Till exempel framgår att nästan 30 procent av kvinnor födda utanför Norden kan tänka sig att ta fackligt uppdrag om man blev tillfrågade och ytterligare nästan 10 procent säger "ja, kanske", vilket kan jämföras med att endast 6 procent har fackligt uppdrag idag. Också bland de utlandsfödda männen inom LO finns en stor potential att öka andelen med förtroendeuppdrag.

Intressant att konstatera är

att utlandsfödda medlemmar inom LO i ännu högre grad än de svenskfödda anser att facket bör ha ett ökat inflytande på arbetsplatsen. Det är sannolikt så att de utlandsfödda mer än andra känner att ensam är man svag och i en mycket utsatt position – tillsammans med andra går det att på ett helt annat sätt hävda sin rätt och att förhindra orättvis och diskriminerande behandling. Det finns också ett stort fackligt intresse bland de utlandsfödda.

De fackliga tidningarna är viktiga mötesplatser för information och debatt. En fråga som man länge ställt sig är i vad mån dessa tidningar når ut till och läses av de medlemmar som är födda i andra länder. För

första gången har vi nu kunnat få svar på den frågan och det visar sig att läsvärdet tycks vara stort. De utlandsfödda läser den fackliga tidningen i minst lika hög grad som andra – bland kvinnor är det till och med så att de utlandsfödda läser mer än de svenskfödda.

Bättre statistik och forskning behövs

Mot den bakgrund som här har getts är en kraftig förbättring av statistiken mycket angelägen. Som tidigare framhållits är det så, att i avsaknad av kunskaper och fakta som statistiken ger, får istället de svepande felaktiga generaliseringarna, vanföreställningarna och myterna fotfäste och kan breda ut sig.

Frågorna är enligt vår mycket bestämda mening så viktiga att en *mera allmän översyn av den officiella statistiken utifrån ett integrationsperspektiv bör genomföras*.

Vi vill också framhålla betydelsen av ett internationellt perspektiv – *att man med statistik och forskning av hög kvalitet kan belysa integrationen i olika länder och vilka förändringar som har skett*. Detta är viktigt att vi här kan lära av varandra.

LOs kraftsamling för integration i arbetslivet och i den fackliga verksamheten 2000 – 2004

Med anledning av ökade klassklyftor med etniska förtecken i samhället beslutade LO-kongressen 2000 om en femårig kraftsamling för integration i arbetslivet och i den fackliga verksamheten. Inriktningen på denna kraftsamling fastställdes av kongressen med utgångspunkt från de motioner och förslag som rörde frågor om integration, diskriminering och alla människors lika värde och lika rätt.

I januari 2001 antog LOs styrelse ett övergripande policy- och styrdokument, "LOs plattform för att öka och stärka medvetenheten om alla människors lika värde och lika rätt samt motverka segregation och diskriminering". Det skulle inte längre handla om "invandrarfrågor" utan om fackliga integrationsfrågor med utgångspunkt i övertygelsen om allas lika värde och lika rätt. Därmed fick arbetet för integration och mot diskriminering en ny dimension och gjordes till en högt prioriterad facklig fråga.

I denna plattform lyfts fram åtta prioriterade arbetsområden som det fackliga integrationsarbetet ska koncentrera sig på under kraftsamlingsåren:

1. Kartläggning av den sociala och etniska segregationen.
2. Förbundssamverkan.
3. Policyutveckling och utvecklingsstrategier.
4. Mobilisering och bildning.
5. Mötesplatser och öppna samtal.
6. Samarbete och samverkan.
7. Facklig utbildning och framtagande av studiematerial.
8. Integrationsperspektivet ska genomsyra hela organisationen och dess verksamhet.

I ett särskilt avsnitt i huvudrapporten ges en beskrivning av hur arbetet med LOs kraftsamling för integration och projektet "Lika värde – Lika rätt" har bedrivits. Där återges även ett urval av de rapporter, skrifter, studiematerial mm som har tagits fram och en sammanställning över ansvariga kontaktpersoner inom förbunden och LO. ■

DETTA ÄR KORTVERSIONEN AV RAPPORTEN "Integration 2004 – fakta och kunskap" som ingår i en serie LO-rapporter som publiceras inom projektet "Lika värde – Lika rätt". I rapporten sammanfattas ett mycket omfattande fakta- och statistikmaterial som är viktigt ur ett integrationsperspektiv. Det gäller bland annat områden som sysselsättning, arbetslöshet, anställningsformer, utbildning, facklig organisationsgrad och innehav av fackliga förtroendeuppdrag. Rapporten belyser också de mycket stora förändringar som har skett vad gäller befolkningens sammansättning. I ett särskilt avsnitt ges en beskrivning av LOs integrationsarbete.

Rapporten i sin helhet, som är skriven av Sven Nelander, Maria-Paz Acchiardo och Ingela Goding, kan beställas från LO-distribution, via fax 026-24 90 10 eller tel: 026-24 90 00, best.nr: ISBN 91-566-2063-2. Rapporten finns också på LOs hemsida www.lo.se.

www.lo.se

ISBN 91-566-2077-2